

KALAPUTXI

TXANTXANGORRIK 10 URTE

Mutriku Bultzatuz, herriaren etorkizunari begira · Buceo Euskadirekin itsas hondoan barrena
Transgenikoak ezbaian · Ikasle mutrikuarrak bertsotan · Mutrikuko eskolaren sorrera (eta 5)

deskontuak
altzari guztietan

erakusketa

akilape

Mijoa Industrialdea z/g MUTRIKU (GIPUZKOA)
Tfnoa: 943 60 43 34 _ 943 60 43 08 www.akilape.com

Vitoria Optika

AUDIOLOGIA ZENTROA

- Osasun sailak homologatutako audiologia zentroa
- Audioprotesista egunero dago zentroan
- Audiometriak doan, kabina intsonorizatuan
- Teknologia berrienak erabiltzen ditugu
- Etxean ere atenditzen dugu (Graduazioak eta Audiometriak)

Tel. 94 613 41 38
e-mail: mvitoria@cnoo.es

Iparkale, 1
ONDARROA

Kalaputxi hilabetekarixa

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale 12, behe
20830 MUTRIKU

Telefonoa:

943 603468 / 635 748 393

e-maila:

kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea:

Mutrikuko Udala

Tirada:

2.200 ale

Lege Gordailua:

SS-787/01

ISSN:

1579-4792

Inprimategia:

GERTU. Oñati.

Banaketa:

Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen eta iritzien erantzunkizunik.

Kalaputxi eskerrak ematen dizkizue
aldizkari hau kaleratzea posible egin
duzuen guztioi

**Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara Batzordeak
diruz lagundutakoa**

**Gipuzkoako Foru Aldundiak
diruz lagundutakoa**

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

**Kultura Saileko Hizkuntza
Politikarako Sailburuordetzak
diruz lagundutakoa**

a u r k i b i d i a

Informaziua

4

Zeuk esan *Irakurleen eskutitzak*

5

Puri-purixan *Mutriku Bultzatuz hitzaldietakoak*

6-7

Bi hitzetan eta komikixa

8-9-10-11

HITZA egunkarikoak

12

Auzoz auzo *San Ixidro jaixak Olatzen*

13

Karenka *Txantxangorri aisialdi taldea 10 urte beteta*

14-15

Aisialdia *Itsas hondoan barrena Buceo Euskadirekin*

16-17

Osasuna *Transgenikoak ezbaian*

18-19

Bertsuak *2007ko txapelduna eta eskoletakoak*

20-21

Historixa *Mutrikuko eskolaren sorrera (eta 5)*

22-23

Zorion agurrak

24

Argazki zaharrak

25

Agendia *maiatza - ekaina*

26

IRITZIXA

IRUDIMENA ETA KONSTANTZIA

Gauzak lehendabizi 'ikusi' egin behar omen dira; ikusi, ez egin eta gero, baizik aurretik. Zenbat aldiz ikusi ote zuen bere irudimenean 'haizearen orrazia' Eduardo Chillidak. Ikusi egin zuzen, baita, Luis Peña Ganchegui arkitekto handiak inguruko plaza. Irudimenean bat egiteko ahalmena erakutsi zuten biek ala biek. Mutrikun halakoren bat beharko genukeela pentsatzen dut maiz, irudimena egiten diren apurrak integratzeko lehenik, irudimena egin beharrekoak aurrez ikusteko, irudimena azken finean ezinetik ekinaz egiteko. Lea Ibarretik ibiliaz zenbat aldiz 'ikusi' ote dudan Arrigorri, Saturrarán, Industrialdea, San Jeronimo, Mijoa, Mutriku lotuko lituzkeen oinezko bidea. Bizikletan ere egin zitekeena, Lanera oinez joateko aukera emango lukeena, Ondarroara oinez joaten direnak babestuko lituzkeena baina bereziki bailara bat bere osotasunean bilduko lukeena; bere jatetxe, kontserba salmenta edo eta lore ekoizpen puntuak balore jarritz. Augustin Zubikarai zenak zioen bere idatzietan zenbat txakolin ekoizpen puntu ziren bailara horretan. Begira dezagun bestaldera. Molla Zahar eta Alkolea bitarteko kosta marra omen da Euskal Herriko berezienetakoa. Nik, berriz, Nafarroako Bakedano herriko 'Urederra' errearen jaiotze ibilaldia ikusten dut hor aplikagarri. 'Tunela hemen' itsatsi dute babes hormigoian egun burutzen ari diren estabilizazio lanetan. Ez dute ez arrazoi faltarik! Imagina ezazue zenbat lagun joango liratekeen oinez, Kostako marra, Alkolea, Talaia edota Debako bidearen zati bat egitera. Surf zaleak ere hein handi batean integratu egingo genituzke, herriratu alegia. Bide batez urte urtera urrutia dagoen Debarekiko loturak sendotuko genituzke. Posible diren bi adibide besterik ez dira hauek, baina posible dena gauzatzeko irudimena lantzea derri gorrezkoa dugu, eta konstantzia aplikatu, zeren hainbeste instituzio tartean daudenean, bietako bat; behetik gora zehatz eramaten duzu, edo bestela amaitzeke geldituko zaizu. Pentsatzen hasita, Luis Peña Ganchegui ere zerbait beharko du ba bere sorterrian?

Alberto Gorritiberea

intereseko telefonoak

OSASUNA

Anbulatorioa (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Larrialdiak.....	943 46 11 11

ADMINISTRATIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea.....	943 60 32 44
Turismo bulegoa.....	943 60 33 78
Posta zerbitzua.....	943 60 30 44
Bake Epaitesia.....	943 60 70 49
Itsas etxea.....	943 60 34 00
Ur patzuerua.....	902 30 22 22
Mankomunitatea (trasteak eta zaborrak)	943 70 07 99
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua.....	943 60 34 18

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua.....	943 60 36 27
Udal euskaltegia.....	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa.....	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza.....	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71

ZERBITZUAK

Pesa.....	902 10 12 10
Eusko Trenbideak.....	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarribiako aireportua.....	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia.....	943 60 31 75
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaiz Frontoia.....	688 64 31 80

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:

> **6:10**ean hasi eta 20:10 arte, orduro. > **6:40**ean hasi eta 19:40 arte, orduro.

2. PESArean autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

DEBARA eta Debabarreneko herrietara

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro / **Jai egunetan:** 8:15etik 21:15era

ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro / **Jai egunetan:** 7:55etik 20:55era

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik 6:44-7:44-...-21:44

Donostiatik 5:47-6:47-...-20:47

Jai egunetan 8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik 6:43 -7:43 -...-20:43

Bilbotik 6:00 -7:00 -...-20:00

Jai egunetan 8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik 6:43 / 7:43 / ... / 21:43

Eibartik 6:13 / 7:13 / ... / 21:13

Jai egunetan, 8:43etan hasiko da

Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako botikak (Mutriku eta Deba)

MAIATZA

21etik 23ra Hiart Burgoa (zapatu goizean, Lon Apraiz)

24tik 27ra Javier Otxagabia

28tik 30era Lon Apraiz

31n Hiart Burgoa

EKAINA

1etik 3ra Hiart Burgoa

4tik 6ra Amaia Zalduegi (zapatu goizean, Javier Otxagabia)

7tik 10era Lon Apraiz

11tik 13ra Javier Otxagabia

14tik 17ra Amaia Zalduegi

18tik 20ra Hiart Burgoa (zapatu goizean, Lon Apraiz)

21etik 24ra Javier Otxagabia

APRAIZ.....630 05 50 97 ZALDUEGI.....669 26 22 01

OTXAGABIA..689 58 57 59 BURGOA..... 667 33 88 90

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea • 943 60 31 01

GREGORIO AZKUE

ETXEKO TEL. 943 60 43 17
DENDAKO TEL. 943 60 36 43
OKINDEGIKO TEL. 943 60 45 12

POTERO

gutunak

TXAKURRAK LOTU ETA ZAINDU, MESEDEZ

Txakurak derrigorrezkoak dira baserrietan, hori argi daukagu, bai animaliak ditugulako, baita ere etxea babesteko beharrezkoak direlako, baina, txakurak beste edozein animalia bezalaixe (behiak, behorrak, oiloak edo ahuntzak) zaindu egin behar ditugu. Egunez, gehiengo batek behintzat zaintzen ditu; gauez, ordea, zer gertatzen da? Ez al ditugu babesean gorde edo lotu behar? Gabaz dena libre ala?

Azeriak direlakoan hauei ematen diegu errua, baina inguruan bizi geran gehiengo batek badaki ez direla azeriak gauean egiten diren sarraskien errudun bakarrik, baizik eta janari bila goseak dauden txakurak. Bai, hala da, bakoitza bere txakurrez jabetzen bada eta zaintzen baditu, gauean gertatzen direnak ez lirateke gertatuko. Kontzientziatu behar gara txakurak ere animaliak direla eta zaindu egin behar ditugula, beste edozein animalia gauean zaintzen degun bezalaixe. Ala norbaitek gauean etxeko behiak, ardiak... edo dana dalakuak kanpoan uzten ditu solte? Ez, ezta? Norberak gauean etxeko txakur guztiak barruan gorde edo lotu, eta kanpoko edo auzoko txakurak direla eta, gauean erne egon behar izaten dugu edozein momentutan kapoiak, oiloak, edo ardiak jango edo eramango baitizkigute.

Beraz, eskatzen dudana bakarra da txakurak beste edozein animalia bezalaixe zaindu eta hauetaz jabetzea. Horrez gain, baserri inguruetatik ere jende asko ibiltzen da pasieran, batzuk txakurtxo batekin beste batzuk aldiz bost txakurrekin. Kontutan izan behar dute pasieran datozen hauek ere, baserri inguruetan animalia asko daudela, adibidez ardiak eta bertatik pasatzerako orduan txakurak lotzea komeni dela, inolako arazorik gerta ez dadin. Baserri inguruetan jartzen ditugun iturriak ere ez dira txakurak bainatzeko, baizik eta pasarakoek eta animaliek edateko, ez bainatzeko. Errespetu pixka bat eskatzen dut.

Kalbaixoko auzotar bat

BERTAN GAUDE

Bertan Mutrikuko merkatarien elkartekideok garatzen ari garen proiektua azaldu eta bertan parte hartzeko gonbita egin nahi diegu herriko merkatariei.

Irabazi asmo gabeko elkarte honen helburua, mutrikuar guztien helburu orokorra da: ekintza desberdinen bitartez herria dinamizatzea, kaleei eta herriari bizitasuna emateko.

Elkarteko kide izateak, berriz, onura desberdinak dakartza; alde batetik, herriarentzako ekintza desberdinak burutzea ahalbidetzen du, eta, beste alde batetik, jarduera horiek gastuen ihesa ekiditen dute, kaleetan zehar jende mugimendua sortuz, hori guztion negozioentzat probetxugarria izanik.

Elkartek dagoeneko 30 bazkide ditu, eta handitzen jarraitu nahi du, ekintza gehiago burutzeko eta Mutriku toki atseginago eta gozoagoa bihurtzeko. Hori dela eta, herriko beste merkatariek gurekin bat egitea gustatuko litzaiguke.

Gremio guztiak gonbidatuta zaudete elkartean parte hartzera, eta elkartearen babes legalarekin zuentzat egokiak diren ekintza zehatzak bideratu ahal izango ditugu. Hileroko kuota 10 eurokoa da, eta izena emateko derrigorrezkoa da ordainketa helbideratzea.

Honetaz guztiaz hitz egiteko eta merkatariek izan dezaketen zalantzak argitzeko, ekainean Zabel Jauregian egingo den eta 20 minutuko iraupena izango duen bilera informatibora deitzen zaituztegu guztiok.

Argibide gehiago nahi izanez gero, ondokoetatik edozeinekin jarri harremanetan: Apain Basterretxea (APAIN-Tel:943604229), Maider Pinto (PINPIRIN-Tel:943029134), Aitor Ruiz (KIRIK-Tel:685784465), Estibalitz Antxustegi (MANEIRO-Tel:943603176) edo Mª Begoña Irusta (GALDONA-Tel:943603072).

Merkatari guztion artean urrunago helduko garelakoan, guztion zain egongo gara, hemen, BERTAN.

BERTAN elkarteko zuzendaritza batzordea

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

Barrenkale, z/g
943 60 35 44

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

MUTRIKU BULTZATUZ ekimena, herria etorkizunera begira

ITSASERTZAREN GARAPENA

ARRANTZA JASANGARRIA ETA ELKARLANA OINARRI

Urteak aurrera joan ahala arrantzari lotutako herriak, Mutriku euren artean, gainbehera fasean sartu dira hainbat aldagairen eraginagatik (arrain kopuruaren jaitsiera, harrapaketen prezioaren jaitsiera, sektorearen atomizazioa, itsasoarekiko gazteen interes falta, eta abar). Egoera honen aurrean hainbat herri ekonomia berpizteko helburuarekin ekimen eta proiektu diferenteak jarri dituzte martxan eta horien adibide bat ezagutzeko aukera izan zen Nicolas Fernandezek eskutik, Conileko kofradiako idazkaria. Conileko itsasertzaren garapen proiektuaren oinarriak hurrengoak direla adierazi zigun:

- ARRANTZA JASANGARRIA: arrantza mota ezberdinak, altura, bajura eta kirol-arrantza elkarbizitzeko plan eta proiektuak.
- KOMERTZIALIZAZIOAN BALIO ERANTSIA: Conilen harri-patutako arrainari marka propioa eman eta itsasotik atera orduko ontziratuta merkaturatzen dute.
- DIBERTSIFIKAZIOA: AKUAKULTURA arrantza tradizionalaren jarduera osagarri bezala erabiltzen dute. Akuakultura itsas instalazioak dituzte instalatuta.
- SINERNGIEN APROBETXAMENDUA ETA UZTARTZEA: ARRANTZA eta TURISMOA uztartu dituzte. Itsas kulturaren hedapena egiteko hainbat ekimen eta proiektu jarri dira martxan emakumea laneratzea helburu hartuta.

Bestalde, Leandro Azkuek, Gipuzkoako kofradietako elkarteko kidea, Euskal Autonomia Erkidegoan itsasertzaren garapenean emandako urratsak ezagutzeko aukera eskaini zigun. Berak aipatu bezala, EAEn orain arte ez da izan Itsasertzaren garapenerako plan zehatzik, eta orain ari dira lehen urratsak ematen. Leandrok azpimarratu zigun itsasertzaren garapenean derrigorra dela kontuan hartzea arrantza estraktiboaren ikuspuntua eta ezin dela ahaztu etorkizunari begira beharrezkoa dela arrantza sektoreko eragile guztien arteko elkarlana eta sinergien aprobetxamendua.

Jardunaldiaren ondorio gisara aipatu daiteke Arrantza jasangarria, Elkarlana eta Sinergien aprobetxamendua direla itsasertzaren garapenerako oinarri inportanteak. Sektoreen arteko uztarketak, arrantza-merkataritza, arrantza-turismoa eta abar, proiektu berritzaileak garatzeko aukera eskaintzen dute eta dagoeneko beste herri batzuetan bideratzen ari dira. Horretaz gain, Mutrikuk badi-tu bere indargune bereziak ere, AKUAKULTURAren garapenari dagokionez. Teknologien garapenerako Akuakultura eskola du eta bere portuaren eta itsasoaren kokapena ere egokiak ikusten dira horrelako jarduerak garatzeko.

Garapenaren olatua berriz harrapatzeko tresnak baditugu, gure aukera hauek erabiltzea.

NEKAZARITZA ETA LANDA GARAPENA

GURE BASERRIETAKO GAIK ETA ZERBITZUAK KONTSUMITU BEHAR

Itsasoari begira dagoen herria izan arren, landa ingurune garrantzitsua dauka Mutrikuk. Mutrikuk 28 km. karratuko azalera dauka eta lurzorua ia %100ean pribatua, beraz gure baserritarrek dira lurraldearen eta ingurumenaren kudeatzaileak. Mutrikun 9 landa auzo daude eta bertan 600 biztanle inguru bizi dira (herriko biztanleriaren %12) eta nekazaritza bizi direnak asko ez izan arren ustiakuntza kopuru garrantzitsu batek aktibitate mistoa daukate (hau da, baserrian eta kanpoan lan egiten dute).

Agurtzane Etxanizek - Debarreneneko Landa Garapeneko Elkarteko gerentea- azaldu duenaren arabera ondoko ondorioa atera da:

1- Landa Garapena eta nekazaritza sektore estrategikoak dira betetzen duten funtzio aniztasunagatik. Nekazal aktibitateak elikagaiak ekoiztetik aparte beste eragin positibotzuk ere baditu, nortasunari eta kulturari eustea, lurraldearen oreka, paisajearen kudeaketa, naturaren kontser-

bazioa...

2- Gizartearen errekonozimendua behar-beharrezkoa da sektorea bizirik mantentzeko. Zer egin dezake gizarteak orokorrean sektore hau bizirik mantentzen laguntzeko? Bertako baserrietako produktuak eta zerbitzuak kontsumitu.

Paul Nicholsonen hitz egindakoaren arabera, elikadura eta ingurugiroa dira gizartearen kezka haundienak. Elikaduraren kontrola multinazionalen esku dagoenez, kontsumitzailea da galtzen duena. Nekazaritzaren beherakada politika batzuen ondorio zuzena da, eta politika hauek garapen lokala galtzea ekarri dute, hau da, produkzio haundietara jotzea izan da helburua eta gure nekazaritza babesteko hori ez da zuzena. Beste kontsumo eredu bat bultzatu behar da, baserritar eta arrantzaleen salmenta zuzena behar-beharrezkoa da herriko ekonomia indartzeko. Nekazaritza eta arrantza izango dira Mutriku bezalako herrietan gure geroa.

MERKATARITZA, OSTALARITZA ETA TURISMOA

IDEIAK MAHAIRATU, ESTRATEGIAK BIDERATU

'Gutariko bakoitzak era indibidualean konpromisoa hartu eta herri bezala garatzen ez dugun bitartean, jai dago'. Hauxe litzateke Ostalaritza, Merkataritza eta Turismoaren erronkak izenburupean gauzatu zen mahainguruko emaitza. Ilusionagarria, adizue, Zabieleko areto nagusia erabat bete baitzen. Merkataritzako mahaia osatzea alpatu zen, baina mahai horretan merkataria, ostalaria, turismo zerbitzuak, denak egon beharko lukete, halako 'ideien ekaitz' bat da proposatu zena, baina kontu, ideiak botatzea ez da zailena, zailena da horietatik guztietatik estrategiak adostu eta hauek bukaeraraino eramatea, sinestea azken finean.

Iker Estebanez teknikariak zioen mutrikuarren artean bertako merkataritzari 8,04ko nota jartzten diogula, baina kontsumorako dugun ahalmen horretatik %29,2 Mutrikutik kanpo gastatzen dugula, kontsumorako erakargarritasun txikia dugula, beraz. Nondik hasi? Merkatu plazaratik, Erdiko kaletik, aparkaleku disoasorioak egitetik, nondik? Santiago Reyesek esan zuenetik datu bat, baldin eta merkatal zerbitzu guztien %55 enplegu batekoa eta adinean aurrera doazenak baldin badira, ezinezkoa izango al litza-

teke negozio horiei segida emango lioketen ikastaro trinko bat antolatzea? Eta zer esan ostalaritzari buruz? Lehen-dabizi antolatu egin beharko liratekeela, merkatariekin bat egin, indarrak bildu, eta indarrean dagoen legeriari, erresetua izan bai, baina malgutasuna bilatu. Aktibo bat direla sinistu!

8.229 bisitari inskribatu zituzten Mutrikuko Turismo bulegoan 2009 urtean, 2004 urtean 6.139 izan omen ziren. Horra beste aktibo bat, baina ondarea, itsasoa edo etnografiak gain beste zerbait ere eskaini beharko litzaieke ba, bertako produktuak urrutira joan gabe, edo ze arraio egiten dugu gutariko bakoitzak Errioxara joaten garenean...? Geoparkea omen da hurrengo erronka hurbila, ados! Baina Mutrikuk portuaren inguruan, geoparkearen osagai diren ontzigintzaren historia, itsas arrantzaren tresneria, akuakulturako produktuak, parkea noski eta agian kafe antzokia ere izan dezakeen gune bat egituratu dezake. Edo beste era batean esanda, lehen sektorea hirugarrenarekin uztartu herriari erreferentzia gune berri bat itsatsiz. Eztabaida garaia irekia dago.

AKUAKULTURA MUTRIKUN

ETORKIZUNA ARRAINAK HAZTETIK ERE BAI

Mutrikuren arrantza tradizioa oso aspaldikoa izanik, arrantza munduaren ondare kultural eta humanoa eutsi eta bultzatu beharrekotzat jotzen da. Horrekin batera, ezinbestekotzat hartzen da jarduera alternatiboen aldeko apostua, adibidez, akuakulturarena.

Akuakulturaren jarduerari, Mutrikiun gauzatuta, hainbat alderdi on eta positibo ikusten zaizkio: akuakulturaren munduan dagoen eskaria asetzeko aukera eskaintzea, eskolan formatzen diren teknikariak herrian gelditzeko, herriari apostu berri bat egitekoa...

Jakina, horrelako apostu bat egiteko lehendabizi sinestu egin behar da, eta gero Administrazioei sinistarazi inpli-

ka daitezen. Funtsezkoa litzateke sustatzaileen eta administrazioen motibazioa, ausardia eta elkarlana.

2015eko horizontea jarrita, Mutriku erreferentea izan liteke akuakultura eskola ardatz hartuta, eta Akuakultura Euskal Ikerketa Zentroa ere sor liteke. Enpresa munduan akuakulturak bidea egin dezan enpresa haztegia erakitzea legoke, eta horrekin batera pabeloilak enpresa berriek toki egokia izan dezaten, eta enpresa txikien sorrera, autoenplegua eta enpresen arteko sarea sustatzeko. Eta guztiari balio erantsi handiagoa emateko aukerak aztertu, kalitatearen aldeko jarrera hartuta.

ESKUALDE ETA HERRI GARAPENA

INOREN ZAIN EGON GABE, GEUK ERAIKI BEHAR DUGU ETORKIZUNA

Herri-proiektu sendo baten baitako programak gauzatu eraiki behar da etorkizuna, kolpeka eta loturarik ez duten ekimenez haruntzago. Horixe adierazi zuen Armando Reyesek, Durangoko INEMeko zuzendariak. Gure herriak, herri guztiek duten bezala, bere-bereak diren indarguneak aztertu behar dituela, eta horiei indarra eman. Lidergoa garrantzitsua dela, baina atzean uste sendo bat izan behar dela, norantz abiatu nahi den garbi izan.

Elena Alonso, Debegesako Plan Estrategikoaren arduraduna, eta Ainara Basurko, Azaro fundazioko presidentea, bi garapen agentzien egitasmoen berri eman zuten, nork berearena, eta garaiotan ekintzaile izatearen garrantzia

azpimarratu. Biek adierazi zuten, ideia ona izatea da garrantzitsua, eta ondoren laguntasuna eskatzea, eta horretarako daudela beraiek. Mutrikuarrengandik hurbil. Eta bakarkako lanean jardunda baino, enpresak, elkarlanean, etorkizun hobea izan dezakete.

Krisi garaiotan enpresa berrietan sartzearen egokitasunaz galdetu zitzaien, eta adierazi zuten garai egokiena dela krisi garaia.

Mutrikun itsasoaren inguruan sor litekeen kluster txiki bat aurreikus daitekeela ere adierazi zuten.

Bost egun, bost mahai inguru: 300 eta gehiago entzule. Jakinmina. Azalpenak. Galderak. Erantzunak. Itxaropena.

Etorkizunerako errezetak: Formakuntza. Elkarlana. Lana. Ausardia. Proiektua. Herri-proiektua.

ASTEKO AZKEN NOTAK

Musika eskolako partaide guztien ahaleginak osatu du, aurten ere, Aste Musikala. Komentuko kontzertuetan argi laga dute, berriro ere, musikak etorkizuna duela herrian. Musikari gazteak komentuan aritu dira gaur arte, maiatzak 21; bihar, maiatzak 22, berriz, Zabel Plazan bilduko dira, eta azken kontzertua eskainiko dute. Itxaropena, Dixie Taldea eta banda Txikia izango dira azken emaldia osatuko dutenak. Azken horiek amaieran, kalejira ere egingo dute herriko kaleak notekin betez. ✕

ARNO INGURUAN SALTAKA

Hil honen bukaera. Horixe da Arnoko Mendi Lasterketan parte hartu nahi dutenek izena emateko duten azken eguna. Partaide bakoitzak 20 euro ordaindu beharko ditu. Ibilbidea ohikoa izango da: Arno eta bere inguruan zehar doan 20 kilometroko bidea. Oinez egiteko aukera ere izango da. Aldez aurretik izena emanaz gero, pertsonako 8 euro ordaindu behar da; egunean bertan apuntatuz gero, 13 euro. Burumendi Mendi Elkartea urtero bezala buru belarri ari da lanean. Ilusioari eta aurreko urteko esperientziari esker parte-hartzaileentzat ahalik eta proba egoki eta gustukoena prestatzea dute helburu. ✕

komikixa

josu ituarte "pitxame"

ZAPATEROK BAI
INDIGULA GU DANOI GREKUA,
HAU ETZAN GREZIA BAÑA
GU ERE IPURDI BISTAN
GABIZEN

MENDIAN USTEGABEAK: KONTUZ ZEPOEKIN!

Duela aste batzuk, apirilaren erdialdean, ustegabeko gertakaria jazo zen Mutrikuko mendi inguruetan, eta zoritxarrean bukatu zitekeena susto batean geratu zen. *"Ondo joan eta ondo kontatu"*, esaerak dioen bezala.

Joseba Beristain eta losu Andonegi, beraien zaletasunari bide emanez sarritan bezala, gure mendi bazterrek ezkutatzen dizkiguten altxor ezezagunak arakatzen zebiltzan: koba zuloak, alegia.

Astigarribia auzoan, Iruroin baserriaren inguruetan dauden izen bereko koba zuloak zituzten oaraingoan jomuga. Baina bertara hurbiltzen ari zirenean, erreka zuloko bidezidorrari jarraiki, ustegabeko aurkikuntza desatsegina egin zuten: zepo beldurgarri bat. *"Bide estua izanik eta oinetako egokirik ez nuenez, -dio losuk- tentuz nindoan oina non jartzen nuen begira... halako batean, oinazpian zerbait gogorra, desberdina zapaldu nuela jabetu nintzen... begiak bertan jarri eta belarrez eta sasiz estalita zerbait zegoela antzeman genuen... hauek eskuz baztertu eta izugarrizko hortzak zituen zepoa! Barruak ere buelta eman zigun! Nire oina arra betegatik libratu zen eta ez dut pentsatu ere egin nahi zer gerta zitekeen... ez baita txantxa horrek egin diezazukeen triskantza. Begi aurrean geneukana, ezin sinetsi... gogoratzen dugun bakoitzean hotzikara somatzen dugu oraindik ere. Eskerrak oinarekin zepoaren heldulekua zapaldu nuen, bestela ez dakit kontatzeko egongo nintzen..."*.

Zepoaren tamaina ikusita, basurdetarako jarria izango zela uste da, baina horrelako tresnak legez kanpokoak direla esan beharrik ez dago. *"Hauek ez dute begirik eta ikutu hutsarekin parean jartzen den guztiari egiten diote haginka"* dio aurkikuntza egin duen bikoteak.

Hau honela, zegoen lekutik jaso eta etxera ekarri dute zepoa *"arriskurik sortuko ez duen lekuan daukagu gordeta"* eta salaketa egin nahi dute lerro hauen bitartez. Honelakoak erabiltzen dihardutenei, tresna mota hauen erabilpenak egin ditzakeen kalteez jabetu eta arduraz jokatzeko deia egiten zaie. Astakeria gehiago ez, mesedez! ✖

EGUNKARIA AUZIA DONOSTIARA EKARRI DUTE

"Egunkaria"-ren aurkako auzi ekonomikoa Auzitegi Nazionaletik Donostiara ekarri dute.

Espainiako Auzitegi Nazionalak ez du Egunkaria-ren auzi ekonomikoaren epaiketa egingo, Donostiako epaitegira igortzea erabaki baitu Jose Maria Vazquez Honrubia epaileak. Egunkaria-ren itxiera kasuko absoluzio epaiaren ondorioz, Vazquez Honrubiak ebatzi du "delitu terroristaren" zantzurik ez dagoela, eta auzi ekonomikoan legokeen delitu bakarra ustezko iruzur fiskala litzatekeela. Hori epaitzea ez denez Auzitegi Nazionalaren eskuduntza, auzia Gipuzkoara pasatzea erabaki du.

Egunkaria-ren itxiera auziko epaia joan den apirilaren 12an atera zuen Auzitegi Nazionalak, eta absolbituak izan ziren orduko bost auzipetuak. Gaur egun, oraindik ere zortzi auzipetu daude auzi ekonomikoan, eta herri akusazioak, kasu honetan Dignidad y Justicia, 13 eta 26 urteko espetxe zigorrak eta 235 milioi euroko isunak eskatzen ditu. Diru kontuak faltsutzea, zerga iruzurra eta alor ekonomikoan ETArekin harremana izatea egozten die. Bere garaian Fiskaltzak zigor eskaerak egin zituen; ikusi behar orain zer jokabide hartuko duen.

Gipuzkoako Foru Aldundiak txosten baten bidez argitu izan du auzipetuek ez zutela iruzurrik egin. ✖

TXIRRIST ETA BLAST

Montalivet atzeko aparkalekura sartzea kasu batzutan, eta irtetea bestetan, gauza 'zaila' bihurtu dela ziurtatu dute herri-tarrek. Kexaren iturria aitaturiko gunera heltzeko bideetan dagoen irristara da. Euria egiten duenean, bertaratzeko arrapalan gora ezin eginda ibiltzen dira autoak; eta beste aldean, Poteroko okindegiaren atzeko aldean, bat baino gehiago han-kaz gora joan da. Hori dela eta, lurra bustita denean, inguru horietan kontuz ibiltzea komeni da. ✕

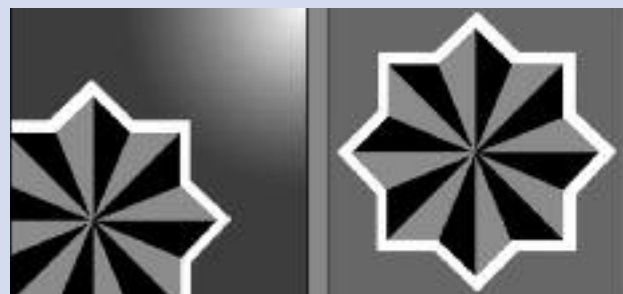
PLAZATIK GAZTETXERA

Aurreko kanporaketak Deban, Sorluzen eta Mendaron joku-tu ondoren, hilaren 28an, Elgoibarko gaztetxean Plazatik Gaztetzera azken finalista zuzena zein izango den erabaki-ko da. Horretaz gain, bertsolariek ahalik eta puntu gehien egitea izango dute buruan. Izan ere, finalean hiru saioetako irabazleez gain, puntuazio bidez sailkatutako beste hiru ere izango dira. Mutrikuko bertso Eskolak gaztetzeeekin harreman-etan antolatzen duen ekimeneko irabazlea, berriz, ekainaren 5ean erabakiko da. Finala herriko Gaztetzera izango da; afa-ria 20.30ean, eta saioa 22.30ean. ✕

IKASTOLA ETA GURASOAK ELKARLANEAN

Hezkuntza, aisialdia eta etzeko bizitza uztartzea lortu nahi du Saturran Guraso Elkarteak. Umeen bizitzan eragina duten alor guztiek norabide berean lan egitea lortu nahi dute. Ikastola elkartze-gune bezala jarri dute, eta behin guztiak bilduta alor bakoitzaren inguruko beharrak identifikatu eta haien ingu-ruan lanean ari dira. Ildo horretan, hainbat ekintza antolatu dituzte, hala nola, hitzaldiak, gurasoentzako interneteko ikas-taroa, eta duela pare bat aste umeei Arno inguruan egin-dako irteera didaktikoa. Guraso elkarteak norabide horretan lanean jarraitzeko asmoa dauka, eta aurrerantzean mota guz-tietako ekintzak antolatzen jarraituko dutela adierazi dute. ✕

SALGAI
40 m²ko bulegoa · Mijoako Industrigunean
Bulegoetarako eraikineko 2. solairuan
Sekulako prezioa · Finantzaketarako erraztasunak
Deba Beheko Industriaidea S.A.
Ibaitarte kalea 5 · 20870 ELGOIBAR · Tel.:943741126 Fax.:943744114
e-mail.: debabeheko@industrialidea.spri.es

ILARA LUZEAK UZTAILERA ARTE

Auto ilarak luzeak ikusten dira eguneton Mutriku-Deba arterko errepidean. Arrazoiak: Talaiaiko bi magalei eusteko egiten ari diren lanak. Bartzelonako Talio enpresa da obraren arduraduna, eta adierazi dutenez, uztailera arte ezin izango dute lana bukatu. Mendiari burnizko tutuak sartu eta gero magalak sarek estali behar dituzte. Errepidearen alde bat zabalik egotean, ezin dituzte garabiak sartu; eta lan guztia eskuz egin beharrean daude. Adierazi digutenez, "hori eta arrazoi klimatologikoak dira obra horrenbeste luzatzearen arrazoiak". ✕

AUZOPOLIS

Dirua beharrean, denborekin lan egiten duen bankua martxan da eskualdean. Denbora Bankuak bakardadea eta isolamenduarekin bukatu nahi du, eta herritarrek dituzten gaitasunak eta denbora elkartrukatze baliokidetasuna du. "Auzoek betidanik izan dituzten gauzarik onenak berreskuratu nahi ditugu", diote. Auzopolis izenarekin dago bataiatua. Bertan 'kontua irekita' dutenek egiten dakitena eskaintzen dute, eta horren truke besteren baten zerbitzua jasotzen du. "Sistemak ez dauka zertan nik zuri eta zuk neri izan beharrik. Bakoitzak bere denbora eta abilezia eskaintzen ditu, eta behar dituenena eskatu". Informazio gehiago jasotzeko edo izena emateko 695777986 telefonora deitu behar da. ✕

NORBERE NEGOZIOARI HASIERA EMATEN IKASTEN

Ekintzaile Egunaren barruan, Debegeak hainbat ekimen antolatu ditu. Horien artean dago autoenplegurako tailerra delakoa. Bertan, teknikari baten laguntzarekin, besteak beste, negozio propioa sortzeko egin beharreko bidez zein den, ze diru laguntza lor daitezkeen eta laguntza horiek lortzeko zer egin behar den ikasteko egongo da. Tailerra, maiatzaren 27an, 12.00etatik 13.00etara, Konde kaleko Birgaitze bulegoan izango da. ✕

*Bizitza osoa eman zenuen
lanean errementari
Malen eguna heldu aurretik
herritarren zuzendari
Igande goizez alaitasunez
Jaunarentzako kantari
eman daiozun gorentasuna
Pintxazoren izanari*

1938-9-18 - 2010-4-29

hitza

info

maiatzaren 15era arte jasotakoak

Ezker abertzaleak ertzainen aldetik jasaten ari den «jazarpena» salatu du

Autoenplegu tailerrak egingo dira, herririk herri

Mahai-inguruak jende asko erakarri du Zabieleran

Zabieleran, auzo berririk berria, mahai-inguruak jende asko erakarri du. Jendea mahai-inguruak egiteko gogotsu da, eta horregatik, auzo berririk berria, mahai-inguruak jende asko erakarri du. Jendea mahai-inguruak egiteko gogotsu da, eta horregatik, auzo berririk berria, mahai-inguruak jende asko erakarri du.

Barnetegi teknologikoa egingo da ekainaren hasieran

Barnetegi teknologikoa egingo da ekainaren hasieran. Barnetegi teknologikoa egingo da ekainaren hasieran. Barnetegi teknologikoa egingo da ekainaren hasieran.

Sokari teink egiten

HERRIKO ONDAREAREN ZATI BAT BISTARATU ETA ERAKUTSI

HERRIKO ONDAREAREN ZATI BAT BISTARATU ETA ERAKUTSI. HERRIKO ONDAREAREN ZATI BAT BISTARATU ETA ERAKUTSI. HERRIKO ONDAREAREN ZATI BAT BISTARATU ETA ERAKUTSI.

IX. Plazatik Gaztetxera txapelketa hasiko da bihar, Debako Gaztetxean

hitza

herriaren informazioa
herriaren hizkuntzan
herriaren zerbitzuan

Harpidedun egin eta
hitza etxean jasotzeko
deitu telefono honetara:
902 82 02 01

OLATZ AUZOAN SAN IXIDRO JAIK

Auzo eder eta bailara politez inguratuta dauka-gu Mutriku herria. Herrigunetik urrundu bezain laister, zelai berde eta harkaitzez jositako mendi koxkorak ikus ditzakegu. Horien artean aurkitzen da Olatz auzoa. Mendi artean babestuak dauden baserri eta zelai ederren artean ibil gaitzke eta San Isidro ermita bisitatzeko aukera ere badaukagu. Herritar fededun eta ez hain

fededunak hurbiltzen zaizkio nekazarien patroir eta bailara hontako zaindariaria denari. Herritarrek eta auzotarrek asko maite duten ermita eta santua dugu hau eta ahalegin guztiak egiten dituzte inguruak zein bertako jaiak prestatu eta dotore mantentzeko. Olatzera hurbildu eta auzotarrekin Sanixidro jaiez eta baserritarren gaurko egoeraz hitzegiteko aukera izan dugu.

Nola ospatzen dituzue Sanixidro jaiak?

Egun ederra da guretzat Sanixidro eguna. Sasoi batean lan pilo bat egiten genuen jaiak prestatzen, auzoko lagun asko biltzen ginen eta oso ondo pasatzen genuen. Bezperan ere, lehen ermita aurrean zegoen aterpean, itxapleruak bota eta bakoitzak ekarritako tortila eta edariekin ederki pasatzen genuen gaueko orduak arte, denok tertulian, gustura. Hurrengo egunean, arkumeak erre, bazkaria prestatu, pintxoak eta edariak banatu... lan asko egiten zen, oso oroitzapen onak ditugu.

Auzo lanean ezta? Bai, auzo lanean egiten genituen eta egiten ditugu jaiak eta baita lana ere. Urte batzuk badira ermitaren buelta osoa edo paretan konponketa auzokoen artean berritu genuela mila bederatziehun eta laurogeita hemezortzian; teilatua, osteria, bi milagarren urtean berritu zen, baina konponketa hau enpresa batek egin zuen. Konponketa hauek egitean lehengo paretak bistaratu eta atzealdean zulo borobil kurioso bat agertu zen. Horrez gain, badakigu gaur ermitak daukan dorrea aintzina ez zegoela, ondoren eraikia da eta bertan gaur ikus dezakegun erlojua norbaitek emandakoa dela ere badakigu.

Eta noiztik ospatzen dira Olatz auzoan Sanixidroak? Ziur ez dakigu, lehen San Antonak ospatzen ziren urtarrilean Olatzen. Eurria eta eguraldi txarrak zirela eta, aldatu egin zuten jai eguna.

San Ixidro egunean eguraldi ona egin dezala, eta Miguel Angeli laguntzeko eskatzen diogu guk santuari.

Jende asko hurbiltzen da ezta?

Mutrikuko herriak mantentzen du Olatz, egia esan jende asko hurbiltzen da fededuna eta ez hain fededuna, bai lehen eta bai orain.

Fededunak aipatuta, San Ixidrori eskaerak ere egingo dizkiote, baina zuek ere zerbait eskatuko diozue...

Ermitara hurbiltzen garenean, han egoten da gure santua guri begira, esku batean igitaia eta bestean aitzurra dituela. Guk errezzatu eta bertan gauden bitartean, gure lanak egiteko ere eskatzen diogu, ordea etxera bueltatzen garenean dena egiteko dago, norberak egin behar. Egia esan ez diogu gauza haundirik eskatzen, Sanixidro egunean eguraldi ona egin dezala, eta Miguel Angeli lagun diezaioala.

Azken urte hauetan baserriek eta baserritarrek bizi duten egoera ez dela erraza esan genezake. Batzuen ustetan politika neoliberalen ondorioa pairatzen ari gara, egungo egoera ikusita salbazio bakarra San Ixidro patroiak ekar dezakeela pentsa genezake, zer iruditzen zaizue zuei? Ez daukagu egoera onik eta etorkizuna txar-

txarra. Baserri txikiek, denda txikiek bezalaxe, ez daukate zer eginik, laguntza guztiak enpresa haundientzat dira, baserritar izateari utzi eta agro-industriak bultzatzen dituzte, komertzio-industriak bezalaxe, azken finean neurri gabeko etekina lortzea da gaurko filosofia.

TXANTXANGORRIEK 10 URTE BETE DITUZTE

Asko ugaldtu dira azken boladan txantxangorriak gure artean. Pozgarria da, benetan, borondatezko lana ere egiten duten taldeak hazten ikusteak. Hamarna tenkada belarritik; azkar esaten da, gero! Beteko ahal dituzue beste horrenbeste eta gehiago! Horretaz eta beste gauza askotaz aritu gara Jone eta Lorea izeneko bi txantxangorriekin berriketan.

Nolakoa izan zen zuen lehen hegaldia?

Lehenengo pausuak udalak eskatutakoak izan ziren. 1999ko udan hasi zen Udabentura, gustatu egin zitzairen nola joan zen, eta deialdi ireki bat egin zuten herrira, eta jende gehiago bildu zen. Horren ondoren, talde bat sortzea erabaki zen urtean zehar ekintzak egin eta, udan, udaleku irekiak egingo zituen. Hori 2000 urteko maiatzean izan zen, eta herriko plazan ekin-tza bat egin zen Txantxangorri taldea sortu zela herriari adierazteko.

Lehen urteetan, ume kopuru itxiak izan ziren eta kanpoan gelditzen zen jendea. Gainera, ume asko apuntatzen ziren epez kanpo, hasi eta gero; beraz, begirale bila ibili behar izaten genuen. Konturatu ginen epe barruan apuntatzen ez zena ezin zela onartu, bestela ez zen sekula amaitzen. Legeak dio zortzi umeko begirale bat behar dela eta, Lehen Hezkuntzan, hamar umeko, bat. Azken urteetan erabaki duguna da ume kopurua mugatu beharrean, ume guztiak hartu eta begirale kopurua zabaltzea.

Borondate hutsez egiten duzue lan guztia?

Udako begirale lanetan ibiltzeagatik soldata jasotzen dugu, ez da oso handia, baina ez dago gaizki. Azken urteetan, gainera, izena emandako ume guztiak hartu ahal izateko, geure soldata banatu behar izan dugu, esan nahi dugu udalak emandako diru kopuruarekin moldatu behar izaten dugula eta begirale gehiago hartu eta soldata txikiagoa gelditzen zaigula. Bakoi-tzari diru gutxiago tokatzen zaigu, beraz. Planteatu izan da borondate hutsezko lana egitea ere, baina guk uda aprobetxatu nahi izaten dugu diru apur bat irabazteko eta ez badugu

begirale lanetan kobratzen, jendeak beste lan batzuk bilatuko ditu dirua ateratzeko, eta ez da begiralerik egongo. Asko, gainera, goizez umeekin lan egin eta arratsaldean tabernan edo beste leku batean aritzen dira. Udako lanaz gainera, abuztuan izan ezik, urte osoko ostiraletan biltzen gara geure lanak antolatuko eta prestatzeko.

Zer behar da txantxangorria izateko?

Hezitzaile izateko —guri begirale hitza baino hezitzaile gehiago gustatzen zaigu— 18 urte beteta eta borondatea baino ez da eskatzen. Udan lan egiteko askok eta askok titulua ateratzen dute. Ez da derrigorra denok titulua izatea, erdiak-edo edukitzea eskatzen du legeak. Taldekideok, gehien bat, ikasleak gara, denok mutrikuarra eta gehienok ikasten ari garenak. Jende berri asko daukagu, jende gaztea, 18-23 urte bitartekoak. Sartu berriek zaharragoengandik ikasten dute, batzarretan entzun eta ikasi egiten da. Gaztelekuan, askok esaten dute “ni desiatzen nago 18 urte bete eta begirale izateko”. Horrek poza ematen du, ume izan direnak orain hezitzaile izan nahi dute. Zeozer transmititu dugula uste dugu, sekulako poza ematen digu.

Zeintzuk dira zuen eginkizunak?

Ludoteka, Gaztelekua eta Haurren Liburutegia ere Txantxangorri Taldeak eramaten ditu, baina hor lan egiten dutenek soldatapean egiten dute, eguneroko lana da-eta. Haur Liburutegiak lau urte daramatza eta Ludotekak zortziren bat urte. Gaztelekuak, berriz, hiru urte. Horiek aparte lagata, hilean behin ekintza bat egiten da umeekin. Horretarako bazkide izan behar dira umeak eta kuota bat ordaintzen dute; aurten borondatea eskatu dugu. Uda da guretzat Aste Santuarekin batera unerik garrantzitsuena.

Talde bakoitzak bere koadernilo bat dauka, eta hortxe ipintzen du egunez egun egingo dugun guztia. Horretarako, maiatzean hezitzaile guztiak elkartzeko gara kanpoan asteburu batean udako plangintza egiteko. Asteburu bat pasatzen dugu

**Behar bereziak
dituzten umeak ere
hartzen ditugu, noski**

**Oso ondo
pasatzen dugu, baina
lana ere handia da**

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

koadrila afariak, bazkariak, bataioak,
eguneroko menua

MUTRIKU - DEBA ERREPIDEA
LARANGA AUZOA
Etxeke Telf. 943 60 31 17
Jantokia Telf. 943 60 31 67

SAN JUAN
MUTRIKU

kontzentratuta lanean, eta hortik ateratzen dugu zirriborro bezalako bat; ez dugu lan guztia asteburu horretan burutzen, ezin izaten dugu. Denon artean botatzen ditugu ideiak eta gero taldeka lantzen eta zehazten ditugu. Gero, ostiraletako bileretan dena ondo-ondo prestatzen dugu.

Plangintzaz gain beste mila gauza daude: lokalak lortzea, ume asko dira, 249 aurtan, eta eskulanak egiteko edo sukaldaritza tailerrak egiteko lokalak behar izaten ditugu. Talde bakararentzat ez da zaila izaten ikastolan edo Jaujan edo Zabel gantzen edo dantzetako lokalean sartzea, baina eguraldi txarra egiten duen egunetan, oso larri ibiltzen gara umeak non sartu asmatu ezinda. Frontoia, esate baterako, oso leku txarra da, ezin izaten diogu elkarri entzun eta garrasika hitz egin behar izaten dugu umeek entzuteko. Zoragarria izango litzateke, adibidez, Egañaneko frontoia itxiko balute, bueno, eta eskatzen hasita, komunak ipiniko balituzte... Gauza asko dira umeekin inora joan aurretik pentsatu beharrekoak: komunak, jolaserako aukerak, aterpeak, errepiderik eta kaminorik ez egotea, arriskurik ez izatea...

Erraza izaten da hainbeste ume manejatzea?

Gertatzen dira kasketak txikien artean eta zaharragoekin, berriz, batzuetan asmatu behar izaten dugu nola esan gauzak eta nola eraman umeak. Probatuta ikasten da hori. Ume batzuekin konektatzen duzu eta beste batzuekin beste batek zuk baino hobeto. "Trukiluak" erabali behar izaten ditugu kontrako jarrera erakusten duten umeekin. Umeak beti aritzen dira begiralea neurtzen, ea noraino iritsi probatzen... "Ez joan horra" edo "ez egin hori" esan beharrean, beste moduren bat topatu behar izaten dugu umeak geureganatzeko: jolas modura planteatuta, arau imaginarioak ezarrita...

Bejondeizuela! Segi horrelaxe aurrerantzean ere.

**Umeek taldean indar handia hartzen dute;
jakin egin behar da zein den liderra,
zeini bultz egin eta zeini tiraka ibili**

IMOTZ

Gizonezkoen
ileapaindegia

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku
Tel. 943 60 40 18 - Faxa: 943 60 31 03

ITSAS HONDOAN BARRENA

Hogeita hamar urteko esperientziak zerbait esan nahi izango du Javier Aginagaren kurrikuluan. Buceo Euskadiko arima eta buruak badu zer kontatu. Urruti gelditzen diren hasiera haietatik, ur sakonetan ibili da Javi. Gauzak asko aldatu direla dio, eta bere lana eta zaletasuna den urpekaritzak denetik eman diola.

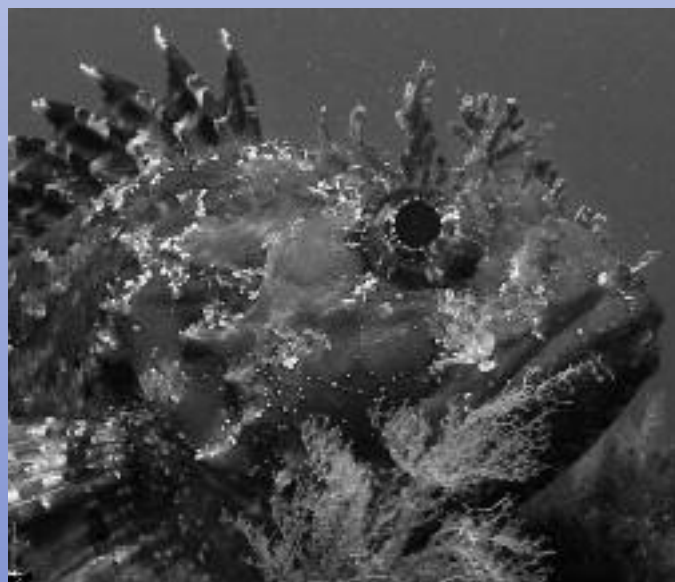
Urpekaritza profesionala eta kirol urpekaritza edo aisialdikoa ditu oinarritzat Buceo Euskadik...

Baina ordu gehienak urpekaritza profesionalak betetzen ditu, Mutrikuko dikean ari diren urpekariak adibidez, antzeko lanetan ari diren profesionalak, suhiltzaileak... Oso lan gogorra izaten da urpekoa. Ordu asko urpean, ur hotzetan, zemento artean, ez da ezer ikusten... baldintzak ez dira izaten, ez, onenak urpekaritza egiteko. Hogeita hamar metroko sakoneran egin daitezkeen lan guztiak egin ditzateke, portuetako lanak, ur azpietako igeltseroak nolabait esanda. Eta guk jendea horretarako prestatzen dugu. Espainian dauden hiru eskoletako bat da gurea urpekaritza profesionalean. Une honetan kataluniarrak, sevillarrak, kanariarrak... denetarik ditugu gure artean ikasten. Ez dauka zer ikusirik aisialdikoarekin, horretara zuk nahi duzunean, nahi duzun tokira joaten zara... Ur gardenak, arrain askokoak, kolore askotako paisaiak ikus ditzakezu beste horretan.

Aurten Maldiva irletara goaz eta bidaia beteta daukagu.

Baldintza bereziak behar urpekaritza egiteko...

Igeri egiten eta urari beldurrik ez dion edonork egin dezake urpekaritza; zortzi egunen buruan urpean igeri egiteko gai izan daiteke. Honetan hasi nahi duenak gogoia besterik ez du ekarri behar, beste guztia geuk jarriko dugu eta. Prestakuntzaren oinarria ekipoaren erabilpenean dago, urpera eramango den ekipoa ondo erabiltzen ikasi behar delako. Ekipo deigarria izaten da, tramankulu asko erabiltzen da urpean, botilak, txalekoak, tutuak... eta garrantzi handia du horiek behar bezala erabiltzen ikasteak. Eta hori, pizinan egiten dugu. Ziurtasun kontuak asko lantzen ditugu derrigorrezkoak direlako. Arnasa hartzen irakasten dugu eta arrainak eta antzekoak ikusten badituzu... zer hobeto? Jendea txundituta ateratzen da urpetik. Pizinan sei modulo egiten dira eta beste bost modulo itsas zabalean. Hau da oinarritzakoena, hortik

MUTRIK
aholkularitza

Komunitateen administrazioa,
aseguroak,...

Arreta pertsonala eta prezio konpetitiboak

mutrik2010@hotmail.com · Tel.: 620 28 39 16

PAGOAGA S.A.

iturgintza - berogintza - gasa
igeltsaritza - aroztegia

Tel.: 943 74 02 79 - 943 74 05 12

Faxa: 943 74 35 65 / e-mail: pagoagasa@euskalnet.net

San Antolin, 13 - 20570 ELGOIBAR

aurrera nahi diren praktika guztiak egin daitezke. Ikusten dugunean gai direla urpekaritzan aritzeko ziurtagiri bat egiten dugu. Ziurtagiri honek munduan zehar urpekaritza egiteko baimena ematen du.

Gure inguruko kostaren egoera nolakoa da?

Biluzik daude gure inguruak, egoera negargarria da. Itsasoak, naturak sortzen duena baino gehiago hartzen baldin bada horrek ez du bueltarik. Kantauri aldea eta Mediterraneoa antzeko daude. Gehiegizko harrapaketek, itsas garraioak, itsasoan gertatzen diren istripuek, marea beltzek eta kutsadurak ere izango dute eraginik. Hemen badira lekuak, Itsaso Hila ematen dutenak, ez da arrainik ikusten. Gu sarritan joaten gara Itsaso Gorriara, Ozeano Indikora eta antzekoetara, eta, mementuz, gauza asko ikus daitezke. Itsaso hauetan babestu dira zenbait eremu, baina ez denak. Itsaso Gorriaren inguru haietan arrain kontsumoa ere ez da handia, eta biztanleria ere ez da hainbestekoa. Iaz Borneo inguruan ibili ginen eta bertakoek esan ziguten lehen arraunean joaten zirela atuna harrapatzen, eta orain motorrak jarri dizkietela txalupei askoz kanporago joan behar dutelako arrantzara. Bertakoek, kontsumorako baino ez dute harrapatzen arraina, baina inguru horietan izugarritzko atun arrantzuntziak ibiltzen dira, hemengoak ere tartean, eta horien sarekada batek, bertako bi belaunaldik baino gehiago harrapatzen dute. Hau Indonesian, Malasian, Maldibasen... leku guztietan gertatzen da.

Duela gutxi arte Ondarruko bi arrantzuntzi marrazoak harrapatzen ibili dira. Espainia da marrazoen esportatzaile handiena. Marrazoak urteak behar ditu hazten, eta martxa honetan ez da alerik geldituko. Baina hau arrain mota guztiekin gertatu da, bixiguarekin, papardoarekin...

Paradisuan bezala sentitzen da jendea gure bidaietan.

eta antxoa, berdela, zimarroia... horiekin ere antzekoa gerta daiteke.

Beraz, gauzak hobeto egiten hasi beharko dugu...

Honela jarraituz gero, akuariunetan baino ez ditugu ikusiko arrainak. Gehiegikeriak eta zikinkeriak, kutsadurak, guztiarekin bukatuko dute.

Baina paisaia zoragarriak ere ikusiko dituzue...

Bai, Maldibak, Galapagoak, Australia... behin baino gehiagotan izan naiz bertan eta bizitasunez beteta daude. Mota, kolore... guztietako arrainak, koralak... benetan ikaragarritzko ikuskizuna izaten da. Dena den, ur horiek ere zaindu beharrekoak direla uste dut, adituek diotenez, inguru horietan ere nabaritzen da kaltea. Itsasontzi asko dabil hara eta hona, petroliontziak, kargaontziak... horiek ere kutsadura sortzen dute eta lasai egotea ez zaigu komeni.

Egoera arriskutsuak ere izango zenituzten...

Asko ez. Hogeita hamar urte hauetan ez dugu sekula istripurik izan. Marrazo erasoz hildakoak gutxiago dira, beste edozein modutara hildakoak baino. Mito asko dago marrazoen inguruan. Australia inguruan egon ginen marrazo grisen ondoan, eta "paso" egin zuten gutaz.

Edozein modutan, interesgarria da Buceo Euskadiren web orria bisitatzea, bertan hamaika kontu eta auke-ra eskeintzen dute eta.

JARRI-TOKI

Jatetxea

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arla Bide, 24 - Tel.: 946 830 960

Mug: 659 879 268

Transgenikoak ezbaian

Orain gutxi izan da Espainiako Estatuan transgenikoen aurkako borroka astea. Euskal Herrian labore transgeniko gutxi izanda ere, urteetan borroka gogorak egin dituzte Iparraldeko laborariek labore mota horien aurka. Gaur eztabaida puri-purian dago transgenikoen alde daudenen eta nekazaritza ekologikoa defendatzen dutenen artean. Apirilaren bukaeran argitaratu zen Larrun aldizkariaren 142. alea izan dugu oinarri artikulua hau idazterakoan.

Zer dira organismo transgenikoak, eta zein eragin izan dezakete?

Lehendik ez zeukaten gene bat edo zenbait gene (gutxi) gehituz edo berezko geneetako bat edo batzuk ezgaituz genoma aldatu zaien organismoak dira transgenikoak. Horrelako eragiketarik beste organismoengandik defendatzeko edo erasoak galarazteko egiten dira. Helburu horietarako berak ditu ohiko hobekuntza genetikoak ere, baina desberdintasun bat dago bien artean: transgenikoetan, genoma aldatzeko erabiltzen den teknologiarik esker, alde batetik aukeratu egin daitezke aldatu nahi diren geneak eta, bestetik, edozein gene mota sartu daiteke, espezie bereko beste landare batena edo landareen guttiz bestelakoa den beste organismo batena. Hobekuntza genetikoaren ohiko metodoak erabilita ezinezkoa da halakorik lortzea.

Landare transgenikoetako gene eraldatu edo eraldatu gabeko horiek laborantzako beste landareei edo basalandareei sartzen zaizkienean, fluxu genetiko gertatzen da eta, orduan, organismo mota horren inguruko zalantzak sortzen dira:

- a) Landareen eraldaketa genetikoak kontrolatu gabeko metabolismo berriak sorraraz ote daitezke eta halakoak kontsumitzen ditugunean alergiak edo antzekoak eragin?
- b) Landare transgenikoak inbaditzaile eraginkor bihurtu daitezke, eta beste basalandareak ordezkatu eta ekosistemen biodibertsitatea aldaraz dezakete?
- c) Landareei txertatzen zaien antibiotikoen kontrako erresistentzia bakterioetara pasatu ote liteke eta horietatik gizakion edo animalien bakterio patogenoetara, eta zenbait gaixotasun larri kontrolatzea zaildu?

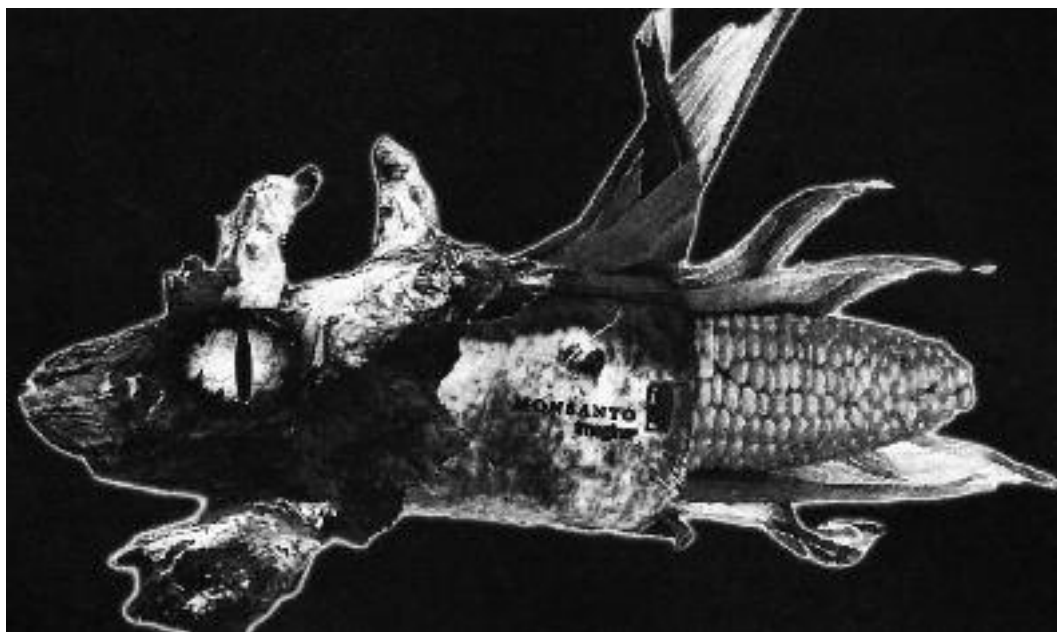
Eta non kokatzen da alde eta aurka daudenen arteko eztabaida?

Gure irakurleen artean aitzurra erabiltzen duen edonork esango digu ez dagoela tomatea ateratzerik produktu kimikorik erabili gabe, eta hori da hain zuzen ere transgenikoen aldeko erabiltzen duten argudioetako bat: ea ekoizpen konbentzionalean jasangarriagoa ote den barietate tradizionalen laborantza, ala transgenikoena. Baina laborantzaren iraunkortasuna faktore oso desberdinekin neurtzen da. Osasun eta ingurumen parametroei eta sintesi produktu fitosanitarioen erabilerari bakarrik erreparatuz, genetikoki eraldatutako organismoak erabiltzen dituen laborantza iraunkorragoa izan liteke, gehienetan produktu fitosanitario gutxiago edo bat ere ez aplikatzeko egiten direlako eraldaketa genetikoak. Baina iraunkortasuna bere osotasunean hartuta, alderdi ekonomikoak ere kontuan izanik, batzuen ustez transgenikoak erabiltzen dituen nekazaritza ez da ekologikoa baino iraunkorragoa.

Transgenikoen munduan lanean ari diren zientifikoek nekazaritza mota hori zenbait onura lortzeko lanabes erabilgarritzat dute, bai errentagarritasunaren aldetik bai kontserbazio- nekazaritza bultzatzeko. 1983an egin zuten landare transgeniko bat lehenbizikoz eta 1994an baimendu zuten estrainekoak. Ordutik hona proba asko eta asko egin dira labore transgenikoekin, esperimentu batzuk hamar urte jarraian eta hamabi ekosistema ezberdinetan landatu izan dira konbentzionalean ondo-ondoan, ea zer gertatzen zen ikusteko. Diote, beraz, ondo ikertuak daudela. Aitortzen dute gehiago ere egin daitekeela; baina, noraino da beharrezkoa ikertzen jarraitzea? eranstean dute.

Nekazaritza ekologikoaren bultzatzaileek, osteraz, zera diote, teknologia huts egiten ari dela, eta munduan zehar gertatu-

tako zenbait adibide jartzen dituzte. Azterketa sakonagoak egitean ere, datu berriak agertzen omen dira bai nekazaritza transgenikoekin bai konbentzionalarekin zerikusia daukate-nak. Transgenikoetan ikusten dituzten arazoak ikusita, euren ustetan nekazaritzak behar duena, teknologian gero eta urrats gehiago ematearen orde, ekologikoaren aldeko apus-tua egitea da. Hasteko, produktu kimikoen ororen erabilera baztertu, eta horri buruz ikertzea, oso gutxi ikertzen baita nekazaritza ekologikoari buruz, transgenikoei eskaintzen zaien finantzazioarekin alderatuta. Batzuek defendatzen duten elkarbizitza buruz ere zalantza handiak dituzte. Esate-rako, une honetan Nafarroako Erriberan "Monsanto"ren artoa landatu dute (Mon 810), eta hori dela-eta, inork ez du landatzen arto ekologikoa, transgenikoaren polenak kutsatu egiten duelako. Hala ere, guztiz kontrakoa pentsatzen dute-nek diote distantziak, erein denborak, eta beste gauza batzuk kontuan izanik arazo horrek baduela konponbidea.

Dena den, dozena erdi enpresak menderatzen dute elikadura mundu globalizatu honetan, eta transgenikoei buruzko iker-keta ere nazioz gaindiko konpainia hauek kontrolatzen dute, euren jartzen baitute lanak finantzatzeko dirurik gehiena. Beraz, ikerketaren ondorioak ez dira askorentzat fidagarriak. Eta hazien kontrola ere hor dago, hori baita nazioz gaindiko konpainia hauen hurbileko erronka.

Eta kontsumitzaileak nork babesten ditu?

Nekazaritza ekologikoari buruzko Europako Erregelamen-duak, 834/2007 EE Erregelamenduak, alegia, galarazi egiten du produktu ekologikoek edo horietatik eratorritakoak gene-tikoki eraldatutako organismorik izatea; horrexegatik Nafarro-ako Erriberan lehen aipatu ditugun arazoak. Aurretik, lege esparru horren barruan, Transgenikorik Gabeko Eskualdeen

Europako Sarea eratu zen 2003an, labore transgenikoen aurka eta ohiko laboreen alde egiten duten 49 eskualde bil-tzen dituen sarea.

Gure artean, Eusko Jaurlaritzak, 2007ko otsailean, gizakiak edo animaliak elikatzeko labore transgenikorik gabeko eremu izendatu zuen Euskal Autonomi Erkidegoa, eta, horrez gain, laborantza mota desberdinen elkarbizitzarako arau espezifi-koak ezartzeko konpromisoa hartu zuen, betiere ohiko labo-rantzari eta laborantza ekologikoari babesik handiena emate-ko helburuarekin. Deklarazio horiek guztiak arduraren printzi-pioan oinarrituta egiten dituzte, arriskurik ez dagoela egiaz-tatzen duten ebidentzia zientifikoak inolaz ere zalantzan jarri gabe. Iazko urtearen bukaeran genetikoki eraldatutako labo-reak eta ohiko nekazaritza eta nekazaritza ekologikoa aldi berean nola landu arautzen duen 93/2009 Dekretua onartu zuen.

**JATETXEA
LANDETXEA**
apartamenduak
bezeroentzako
apartamentuak

**eguneroko
menua**

**berrezitasuna
txerri txikia**
(sagaraz erretze, edo frijitu)

Laranga auzoa · Tel. 943942222 · 629105733 · luis@piku.es

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

OKELAR anaiak bertsopaper sariketa

Ezberdintasunarekin berdinduta...

Egilea: Egoitz Alkorta "Beano"

XXIII. edizioko txapelduna (2007 urtea)

Berdintasunaren gaia pil-pilean dago duela urte batzuetatik hona, ta horri buruz idaztea pentsatu nuen, emakume baten paperean jarrita. Familia arrunt batean egunero pasatzen diren gauzetaz ohartuta egin nituen bertsoak. Goizean goiz jaiki eta emakume eta gizonezkoen arteko zereginetan dauden ezberdintasunetan ohartuta idatzi nituen bertso sortak emakume baten ikuspuntutik.

1 Azkenaldian berdintasunaz hitz egiten hor dabilta, egia esan hori litzake harreman on baten giltza, nire senarra berriz bizi da errege onenen gisa, azalduko dut nolakoa den eguneroko bizitza.

2 Goizeko bostak puntu-puntu hasiz nire ibilera, edalontzi bat bete kafesne daramakiot ohera, eguna goxo hasteko hiru madalenakin gainera, eta muxurik eskaini gabe alde egiten du lanera.

3 Goizean goizo jaiki orduko ibiltzen naiz nahiko estu, seme alabak ikastolara joateako utzi prestu, arropak ondo lixatu eta kantzontziloak tolestu, sarritan faltan botatzen ditut soinean beste bi esku.

4 Egunak joan eta etorri beti nabil berdin berdin, guztia txukun mantendu nahian ai ene zenbat ahalegin! etxeko hautsak kendu ondoren bazkari goxoa egin, dena zer eta nere senarra eroso sentitu dadin.

5 Lehen platera lentejak eta tipularekin letxuga, gainean berriz legatz freskoa saltsa berdean eskura, ta edateko ardo gorria edo iturriko ura, baina senarrak beti nahiago prestatu ez dudan hura.

6 Emaztea da hemen gaixoa, senarra beti senarra! nahiz eta sarri ezpain artea izaten duen marmarra, postreko sagar tartarengatik esan du: ez dago txarra! lo-kuluxka bat egitea da axola dion bakarra.

7 Egongelako alfonbran zehar doa zapata ta guzi, beti kentzeko esanagatik berari inporta gutxi, zapaldu duen txakur kakaren arrastoak dizkit utzi, berriz garbitzen jardun beharko igurtzi eta igurtzi.

8 Nahiz txakur kakak ipini nauen nahiko aldarte txarrean diximulatu beharra dakat bere begien aurrean lo nahi du egin emazteakin buelta eman beharrean eta esan dit masajetxo bat emateko bizkarrean.

9 Nire senarrak nola daraman bizitza maila itzela, pentsa izan dut niretzat zer den etxea edo kartzela, nahiz eta jakin sarritan tonta handiena neu naizela, esandakoak egiten ditut berak eskatu bezela.

10 Senarra berriz esnatzerako umeak etxean dira, eta guztien begiak daude afariari begira, etxean dudan lan kopurua jaitsi liteke erdira, faltan botatzen diren eskuak senarrarenak balira.

11 Telebistaren aurrera doa afaldu ondoren bapo, asteburuko futbolen berri eman behar dutelako, ni berriz triste bakar-bakarrik ohera joan beharko, eta ohea berotzen diot oheratzen denerako.

12 Gure etxeko martxaren berri orain ederki dakizu emaztearen bizkar gainean badago nahikoa pisu, baina halere nola nagoen maitasunarekin itsu, berdintasunik ez dugu baina beti gabiltza berdintsu

Ikasle mutrikuarrak bertsotan

Doinua: Lagundurikan
danoi

Euskaldunak ez gara
munduan bakarrak
hor daude katalanak,
hor sardiniarrak,
mexikar “repentistak”
eta jamaikarrak
guztiak biltzen gaitu
hizkuntzaren harrak
eta bizitza kantuz
azaldu beharrak

Bertsolaritza bera
hitzaren lekuko
Babel-dorre horretan
denok lagun-hurko.
Mutrikuko gazteak
zeinek ixilduko?
Primeran jardun ziren,
ezin egin uko:
hemen onenak zuek
zarete ta punto!

Iñaki Gurrutxaga

MUTRIKUKO ESKOLAREN SORRERA

IDAZLUMATIK

ORDENAGAILURANTZ (eta 5)

Mutrikuk nahiz Tolosak abian jarritako lancasterar eskola mugimenduari atxiki nahian, Donostiako udalak Manuel Maria Etxebarriari eskatu zion eskola berriaren egitasmoa egitura eta molda zezan. 1822ko urrian, beraz, Mutrikuko eskola utzi eta berak bultzaturiko eskola umezurtz lagata, egitasmoa bertan behera geratu zen. Ataka hartan, Mutrikuko udalak maisu berria bilatzeari ekin zion eta, gaitasun txostenak aurkeztu zituzten lauzpabost hautagaien artean gehiengo nagusiz Jose Manuel Artetxe (Azkoitia, 1780-?) gailendu zen. Maisu berriaren izendapena behin betiko gauzatu aurretik, alkateak gizabide txostena eskatu zuen Billabonara, hantxe jardun baitzuen azkenengoz maisu berria izan behar zuenak. Haren erregimen zaharrarekiko atxikimendua zalantzan jarri izanagatik ere, *"jokamolde politiko nahiz moralari dagokionez, eredugarri eta konstituzioaren aldekotasunik eza..."* adierazten zuen gutunari men eginez, urriaren 12an, Manuel Antonio Urreiztieta alkateak, lau mila errealez horniturik zegoen maisu postuan onetsi zuen Jose Manuel Artetxe.

1832an, bestalde, Gipuzkoako eskola ikuskaritzak udalari herriko eskolen nahiz ikasleen berri eman ziezazkion bidalitako galdekizunari emandako erantzunei esker dakigu eskolak urte hartan 90 ikasle zituela. Jose Manuel Artetxek herriko hezkuntzaren ardurarok hogeita bost urtez izan ondoren, 1848an, ordura arteko jardun aldia agortutzat eman zuen eta herriko agintariei jakinarazi zien ekainetik aurrera baldintza hobeak eskaintzen zizkion beste herri batera joateko asmoa zuela. Horrela, bada, berehalakoan Severino Askorberen eskuetara aldatu zen ordura arte Artetxe jaunak gidatu eta hutsik geratutako lanbidearen erantzukizuna.

Eskola XIX. mendean zehar geldotasunez izanik ere bidea urratuz zihoan arren, nesken eskolaratze auziak, tamalez, ordura arteko egoeran zirauen. Edonola ere, 1823ko abenduan Maria Manue-

la Erraztik (Zestoa, 1785-1867), arazoari aurre egin nahirik, nesken maistra lanetan aritu ahal izateko diruren bat onar zezala eskatu zion udalari. Agintariek, aitzitik, dirurik eza argudiatuz udalaren ezintasuna azaldu zioten. Honek, ordea, hiru urte beranduagoko urtarrilean, etsipenari muzin eginez, setatsu, berriro ere eskabide bera luzatu zion udalari. Ordukoan, aldiz, baiezkoa jaso zuen, eta hogeita bost dukateko soldata ezarri zioten, baimena urte horretan jarduteko baino ez zela jakinarazita. Zorionez, 1833 urtea bitartean behinik behin, urtero jarraitu ahal izan zuen bere betebeharrean, urtez urte eskabideak aurkeztuz baieztapena berrets ziezaioten. Horrela izan zedin, ordea, udalbatzak bere ardurapean sendi txiroetako gutxienez sei neska ikasle izateko baldintza ezarri zion udalbatzak. Azken urtean, berriz, diru urritasuna zela eta, izendaturiko hogeita bost dukatenerdia baizik ez zioten eskaini.

Hezkuntzak bere ibilbide gorabeheratsuan lege egituraketa bateraturik gabe zuela, 1857an, bizi zuten aldaketa sozio-politiko berrietara egokitu nahian, Claudio Moyano ministroak hezkuntza arautu eta egituratuko zuen legea atera zuen, handik aurrera bere izenez ezaguna egingo zena. Lege hura izan zen, harez gero, maizenik, maisuen nahiz ikastetxeen beharrianen aldarrikapenei eusteko euskarri nagusia. Era berean, eskolak ordura arte eskaintzen zuen heziketa murrizta gaindituz, irakasgaien multzoa trinkotuz joan zen eta, horrela, ohiko aritmetika, idazketa, irakurketa, gaztelaniaren gramatika, ortografia eta kristau ikasbideaz gainera, geometria hastapenak, marrazketa, fisikaren nahiz historia naturalaren hastapenak, Espainiako geografiaren nahiz historiaren hastapenak, eta historia sakratua ere ezarri ziren lehen mailan berenganatu beharreko ikasgaietan.

Maisuek betidanik jasan ohi zuten lansari urrien arazoa agerian

> Mizkiamendiko eskolaren inaugurazioa, 1930 urtean

uzten digu gure herrian maisu zen Askorbe jaunak 1860ko irailan udalari zuzenduriko idatzian; *"nire egoeran dauden maisu gehientsuenak ni baino hobeto ordainduak daudelarik, eskatzailak, orain izendatua duen hiru mila eta zazpiehun errealeko soldata lau mila errealetera igo diezaiotela erregu egiten dio udalari"*. Esan behar da, lege berriak lehen mailako maisuentzat 4.400 errealeko lansaria ezarria zuelarik, hamabi urte beranduago ere bere aurretik jardundakoak baino gutxiago irabazten ari zela.

1860ko azaroan, Juan Maria Eguren Gipuzkoako hezkuntza ikuskariak Mutrikuko eskolara buruturiko ikustaldian, herriko hezkuntza batzordea sortzeko eginiko eskariarekin batera *"horren beharrezkoa den nesken eskola sortzeko"* diru iturriak ere bila zitzatela eskatu zien. Hurrengo urtean, eskabidea gauzatzeko asmoz, udaletxean nesken eskola hartzeko gela eta Gipuzkoako gobernadoreak izendatu berri zuen Guillerma Goñi maistra iruindar berriarentzat bizitokia atondu zituzten. 1862an maistra kexu zen, eskola guztiz egokitua zelarik ere, berrogei neska baizik ez zitzaizkiolako joaten eta eskaria luzatu zion herriko hezkuntza batzordeari arautegian oinarrituz behartu zitzala neskak eskolara joan zitezen. Era berean, badirudi herrian hiru emakume ari zirela hainbat neskato hezten legeaz kanpo, zilegi ez zen lehia eginez, sei urtetik beherakoak ez ezik, eskolako adin tarteko ikasleak ere hartzen baitzituzten, sei eta hamar urte bitartekoak, alegia. Goñi andreak jarduera hori galeraz ziezaiela eskatu arren, Mutrikuko hezkuntza batzordeak auzia konpontzeko borondate handiegirik jarri ez zuela ikusirik, maistrak lurraldeko hezkuntza batzordearen aurrean salatu eta, 1864an, batzordeak udalari agindu zion hiruren eskola jarduna berehala eten zezala.

1863an, haatik, Severino Askorbe maisuak, Mutrikuko eskola ibilbidea osaturik, Getariakoaren ardura hartzera zihoala jakinaz, zion udalari. Hurrengo ikasturtearen hasieran hark utzitako tokiak betetzera Juan Martinez aurkeztu bazen ere, udala honen izendapenaren aurka oldartu zen errekurtsua aurkezteko argudio sakonak zituela adieraziz. Neskei zegokienez, bestalde, 1867an, Goñi andereñoak alde eginik, Teodora Iturgaiz etorri zen haren lekua hartzera.

Mutrikun XIX. mendeko azken laurdenean heziketa eskaintza

barreiatu egin zen. Maria Antonia Ibarra (Deba, 1823-1875) Villasanteko Markesa eta Valle de Aguilako kondea zenarekin ezkondua, alarguntzean, Karitatearen Alaben Elkartean sartu eta han lan egin zuen Filipinasen hil zen arte. Honek, betidanik izan zuenez Deban neskentzako karitate etxea nahiz eskola sortzeko asmoa, baina gauzatzerik izan ez zuenez, albazeak haren borondatea bete nahian, Debakoekin mintzatu ostean hangoek egitasmoa ziurtatzerik ez zutenez, Mutrikuri eskaini zion eta honek baietza eman zuen. Ordurako, Gotzainaren baimenarekin, 1884ko otsailean ahizpa elkarte bat hasia zen neskatoen eskola zein ospitalea zuzentzen. Mendearen hondarrean, 1897ko otsailean, hain zuzen, udalbatzak haur ikasle kopuru ugaria ikusirik, mutilen osoko bigarren eskola sortu zuen. Horrela, beraz, ordu arte ari zen Salvador Cormanzenak (Urretxu, 1869-?) herriratu berria zen Aquilino Nuñez laguntza izan zuen herriko mutilen irakaskuntzaren ardurak. XX. mendearen lehenbiziko urtean, Faustina Gangutia (Eskoriatza, 1854-1919) zela udaletxepean zegoen nesken eskolaren arduraduna.

Mende berriarekin eskolatua izatearen kezka landa-auzoetara ere hedatu zen. Horrela, beraz, Astigarribian Modesto Larrañaga apaizak (Getaria, 1861-?) 1901ean ekin zionari, hurrengo urtean Luis Ulacia apaizak (?) eman zion jarraipena. Olatzen, orobat, 1902an auzotarren eskola Apategi Zaharren egokitu zuten eta Mizkiakoek, bide beretik, 1903ko otsailean, udalaren diru laguntza lortuta horretarako.

Herriko eskolak hiru mendez urratutako bidea garrantzitsua izanik ere, XX. mendean barrena abiatzean, ezin ahortzi, jantziagoak izatearen irrika areagotuz zihoan heinean, herritar zein agintari belaunaldi ezberdinek egin duten eginahal eskerga gaur egun dugun eskaintzara iritsi gintezan.

JOSE ANGEL LIZARDI

INFORMAZIO ITURRIAK:

Mutrikuko Udal Artxibategia

Leyre Arrieta: *Mutriku. Gure Historiara Hurbiltzen*

Gipuzkoako Elizbarrutiko Artxibategia

> San Miguel eskolako neskak Sor Hermelindarekin, 1933 urtean

IKER

Zorionak maiatzaren 13an zure lehenengo urtebetetzea izan zelako. Segi holako mutil zintzoa izaten. Maitasunez, Toño, Karmele, Aitor, Leire eta Manuk.

ALAIN

Maiatzaren 13an... 1 eta 1, enpate! zorionak etxeko ekipo osoaren partez, batez ere zure arrebatxo maribihurriren partez. Segi holakotxe jatorra izaten. Aupa Athleti!

ILUNE

Ongi etorri Ilune apirilaren 21ean iritsi zara guregana. Irrikitan ginen zu gure artean izateko. Marrubizko muxuak etxekoaren partez.

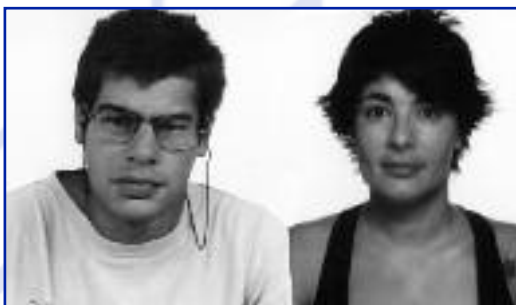
MANEX

HIRU, hiru, hiru, kolkua bete MUXU ... Zorionak eta patxituak etxeko txalopa mutil zaratatsuai. Tolon-Masillas konpani..

JULEN

Zorionak hilaren 11an 2 urte bete dituzulako. Aitxitxa, amona eta izeko Felik.

NAIARA eta IBAN

Zorionak bikote apirilaren 29an urteak beteko dituzuelako. muxu asko etxekoaren partez.

GURENDA, NAHIA eta EKAITZ

Zorionak hirukote! Hiru lore, Hirurak dotore; Zuen familiakoak izatea Guretzat ohore. Muxu handi bana. Etxekoak.

ARAIA

Zorionak Araia eta amaxo Aneri, miatzaren 4an urteak beteko dituzulako. Muxu potoloak familiaren eta lagunen partez..

RAUL

Zorionak aita maiatzaren 27an 35 urte handi egingo dituzulako. Marrubizko eta txokolatezko muxu asko. Ama eta Izar.

PILI KATXO

Argazkirik aldatu gabe geu ere mantenduko ginatke gazte!

NON DAGO?

Ondarroa aldetik Mutrikura errepidez heltzen ari garela, Kartutxo eta Etxe Txiki parean, bi seinale daude, abiadan datozen ibilgailuei zerbait aditzera ematearren. Lehenengo seinaleak (1) Samikolla aldera joateko egin beharreko manio-brari buruzko argibideak ematen ditu. Bigarrenak, eskolako umeentzako pasabideaz ohartarazi.

Bata, belar artean ezkutuan, dagoenik ere ez da ikusten. Bestea, ugerrak janda, zer den ere ez da asmatzen.

Argazkia bidali digun irakurleak adierazi duen moduan, baten batek egin beharko luke zerbait ezbeharrik gertatu aurretik.

Argazki Zaharrak

Exean argazki zaharren bat
baduzu, eta mutrikuar guztiei
erakutsi nahi badiezu...

635 74 83 93

Loretxunian txikiteuan, 1969 urtian

Anjel Bazterretxea, Juan Larreina, Joxeba Basterretxea, Luken Goenaga,
Jesus Mari Bazterretxea, Calixto Pagoaga, Justo Uranga...
Barra atzean, Joxeba eta Enkarna.

San Miguel kanpofubola, 1976 urtian

Mutriku FTK Touringi 1-0 irabazi eta hirugarren maillara altxatu zan urtekua.

IÑIGOBELÉN
konde 3 - tfnos. 943903701

argazki lanak
erretoko digitala
disenatu grafikoa
kolorekopiak zuntzetzean/fotokopiatzean

euskal preso eta iheslariak etxera

ANSORREGI

Oinetakoak
Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

2010 urteko mendi irteerak

maiatzak 23

Tobalina-Umion-Frias (Artibai MT)

ekainak 20

Orbaizeta-Urkulu-Donibane Garazi (Burdin Kurutz)

ekainak 26

Tolosa-Ondarru mendi martxa

uztailak 2-3-4

Saint Lary

irailak 12

Mendiola-Kurutzeberri-Degurixa-Araotz
(Burumendi ME)

irailak 25-26, gaueko martxa

Einbar-Urko-Urkaregi-Arnoate-Mutriku

urriak 24

Candina mendilerroa (Aurrera MT)

azaroak 7

Gorbeia (Lumentza)

abenduak 12

Mutrikun zehar zeharkaldia
(Burumendi M.E.)

Mutriku, Ondarroa, Deba eta Lekeitioko mendi elkarteak

UDABERRIKO EKITALDIAK

maiatzak 21, barixakua

ASTE MUSIKALA Komenduan, 7etan

maiatzak 22, zapatua

ASTE MUSIKALA Zabel plazan, 7etan

maiatzak 22 eta 23

Gipuzkoako trainerila txapelketa

maiatzak 28, barixakua

Musika kontzertua
Mutrikuko eta Mendaroko musika
eskolak

maiatzak 29, zapatua

Erromeria Gure Ametsa dantza talde-
ak antolatuta

ekainak 2, eguaztena

Hitzaldia: Esklabutza Euskal Herrian
Hizlaria: Jose Antonio Azpiazu Elorza

ekainak 4, barixakua

Hitzaldia eta dokumentala: Pirineoeta-
ko esklabutza
Hizlaria, Fernando Mendiola

ekainak 6, domeka

ARNOKO VI. MENDI-LASTERKETA

ekainak 13, domeka

Umeen Euskal jaia

ekainak 18, barixakua

Piano entzunaldia
Mutrikuko eta Mendaroko pianojoleak

ekainak 23, eguaztena

San Juan sua

ZINE FORUM-en hurrengo emanaldiak

maiatza, ITSASOAREN ALABA

ekainak 11, 12, 13 KUBAKO PELIKULEN ZIKLOA

ODOLA EMATEKO EGUNAK

...~~OTSAILAK 19~~.....~~APIRILAK 23~~.....~~EKAINAK 18~~...

...~~ABUZTUAK 13~~.....~~URRIAK 22~~.....~~ABENDUAK 17~~...

arratsaldeko 6etatik aurrera, lehengo anbulatorioan

ERAKUSKETAK

AUSCHWITZ,

izugarrikeria eta heriotza

maiatzaren 30era arte

astelehenetik ostiralera: 19:00 - 21:00

zapatu-domekak: 12:00 - 14:00

Argazki taldeak eta Kultura udal sailak antolatuta

ESKLABOTZA FRANKISMOAN,

errepideak eta fortifikazioak mendebaldeko Pirinioan

maiatzaren 31tik ekainaren 20ra

ostegun-ostiralak: 19:00 - 21:00

zapatu-domekak: 12:00 - 14:00

Kultura udal sailak eta Eusko Ikaskuntzak-ek antolatuta

1- Aurpegi eta gorputzeko tratamenduak

2- Masajea :

- Estetikoa
- Terapeutikoa

3- Drenaje linfatikoa

4- Depilazioak :

- Beroa
- Hotza
- Elektrikoa
- Laserra

5- Pedikura - Manikura

6- Makillajeak

7- Mikropigmentazioa

8- Dietista

Estetika eta Terapia Institutoa
Fisioterapeuta titluduna

EGIN EZAZU
APROBA

GALILEO FITNESS
ariketa eta terapia
NOBEDADEA!

Beheko Plaza, 5
Tel.: 943 60 42 29
20830 Mutriku

Elgoibarko
IMH

Heziketa Ziklo Industrialak
(Goi eta Erdi Maila)

Txandakako Ingeniaritza

Ate irekiak 2010 urtea

MAIATZAK 29, goizeko 11:00etan

Heziketa Zikloak eta Txandakako Ingeniaritza

IMH - Azkue auzoa, 1 - 20870 Elgoibar - Tfnoa. 943 74 41 32 imh@imh.es - www.imh.es

CÓNDOR

Arrain kontserbak

ZIZZO BILLANTE HNOS. S.A.

Industrialdea Mijoa, s/n. P. - 2.1 20830 MUTRIKU (Gipuzkoa) - ESPAÑA Telf. 943 - 60.31.41 / Fax. 943 - 60.44.39

E
12.00.566/88
C.E.